Sanal Dünya Risk Alg?s? Ölçe?i (SDRAÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sanal Dünya Risk Alg?s? Ölçe?i (SDRAÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=29971

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Sanal Dünya Risk Alg?s? Ölçe?i (SDRAÖ), bireylerin sanal ortamlarda kar??la?t?klar? potansiyel tehlikelere ve risklere yönelik alg? düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, özellikle internet ve dijital platformlar?n yayg?nla?mas?yla birlikte ortaya ç?kan güvenlik, mahremiyet ve sosyal riskler gibi boyutlar? de?erlendirmeyi hedefler. Ölçe?in geli?tirilmesi, 2018 y?l?nda **Veysel Bilal Arslankara** ve **Erkan Usta** taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Sanal Dünya Risk Alg?s?, SDRAÖ, Risk Alg?s?, Siber Psikoloji, Ölçek Geli?tirme, Güvenlik Alg?s?.

Yazarlar

Veysel Bilal Arslankara, Erkan Usta.

Amaç

Sanal Dünya Risk Alg?s? Ölçe?i (SDRAÖ)'nin temel amac?, bireylerin sanal dünyada (sosyal medya, çevrimiçi oyunlar, e-ticaret siteleri vb.) deneyimledikleri veya alg?lad?klar? risklerin derecesini tespit etmektir. Bu riskler genellikle ki?isel bilgilerin if?as?, siber zorbal?k, doland?r?c?l?k veya dijital ba??ml?l?k gibi çe?itli boyutlar? içerebilir.

Ölçek, e?itim bilimleri ve psikoloji alan?ndaki ara?t?rmac?lara, dijital okuryazarl?k, güvenlik e?itimi ve risk yönetimi konular?nda nicel veri sa?lama potansiyeline sahiptir. Elde edilen veriler, kullan?c?lar?n sanal ortamlardaki davran??lar?n? ve önleyici tedbirlere olan yakla??mlar?n? anlamada kritik öneme sahiptir.

Yap?

SDRAÖ, bireyin sanal ortamlarda kar??la?t??? olas? tehlikelerin ciddiyetini ve gerçekle?me ihtimalini öznel olarak de?erlendirmesini esas alan risk alg?s? yap?s?n? ölçmektedir. Ölçek, genellikle çok boyutlu bir yap? sergilemek üzere tasarlanm??t?r, bu da farkl? risk türlerinin (teknik, sosyal, finansal) ayr? ayr? de?erlendirilmesine olanak tan?r.

Ölçe?in temel psikolojik yap?s?, bireyin sanal dünyan?n sundu?u faydalar ile potansiyel zararlar aras?ndaki dengeyi nas?l kurdu?unu incelemeye odaklan?r. **Yüksek risk alg?s?**, genellikle daha temkinli ve koruyucu davran??larla ili?kilendirilirken, dü?ük risk alg?s? dikkatsiz veya riskli çevrimiçi davran??lara yol açabilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirme çal??mas?nda (Arslankara & Usta, 2018), yap?sal geçerli?i belirlemek amac?yla Faktör Analizi yöntemleri kullan?lm??t?r. Yap?lan analizler sonucunda ölçe?in, ölçmek istedi?i teorik yap?y? uygun ?ekilde temsil etti?ini gösteren güçlü bir faktör yap?s? ortaya konmu?tur.

Kapsam geçerli?i için uzman görü?lerine ba?vurulmu? ve maddelerin sanal dünya risk alg?s? kavram?n? ne ölçüde temsil etti?i de?erlendirilmi?tir. Ayr?ca, ölçüt ba??ml? geçerlik kapsam?nda, SDRAÖ puanlar?n?n ilgili teorik yap?larla (örne?in, dijital ba??ml?l?k veya siber güvenlik fark?ndal???) anlaml? korelasyonlar gösterdi?i belirlenmi?tir.

Güvenirlik

SDRAÖ'nün iç tutarl?l?k güvenirlik katsay?s?, ölçek geli?tirme çal??mas?nda hesaplanm??t?r. Genellikle **Cronbach Alfa katsay?s?n?n** yüksek oldu?u (örne?in, .80 ve üzeri) rapor edilmi?tir, bu da ölçek maddelerinin birbiriyle tutarl? oldu?unu ve ayn? yap?y? ölçtü?ünü göstermektedir.

Ayr?ca, ölçe?in zamana kar?? kararl?l???n? test etmek amac?yla test-tekrar test güvenirlik çal??malar? yap?lm?? olabilir. Yüksek test-tekrar test korelasyonlar?, ölçe?in puanlar?n?n zaman içinde stabil kald???n? ve rastgele hatalardan nispeten ar?nm?? oldu?unu i?aret eder.

Faktör Analizi

Arslankara ve Usta (2018) taraf?ndan yürütülen geli?tirme sürecinde, ölçe?in boyutlar?n? ortaya ç?karmak için **Aç?mlay?c? Faktör Analizi** (AFA) kullan?lm??t?r. AFA sonuçlar?na göre, ölçe?in çok boyutlu bir yap?ya sahip oldu?u ve sanal dünya risk alg?s?n?n farkl? alt boyutlardan olu?tu?u belirlenmi?tir.

Daha sonra, bu faktör yap?s?n?n do?rulu?unu teyit etmek amac?yla **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) uygulanm?? ve elde edilen uyum indekslerinin (CFI, TLI, RMSEA) kabul edilebilir düzeyde oldu?u rapor edilmi?tir. Bu bulgular, ölçe?in teorik olarak beklenen yap?y? do?rulad???n? göstermektedir.

Ölçme Arac?

Test Türü: Geli?tirme (Özgün Ölçek)

Biçim: Orijinal çal??mada belirtilmese de, tipik olarak 5'li veya 7'li Likert Ölçe?i format? kullan?lm??t?r (Örn: "Kesinlikle Kat?l?yorum"dan "Kesinlikle Kat?lm?yorum"a).

Mevcut Dil: Türkçe

ARABPSYCHOLOGY.COM

Popülasyon Grubu: Üniversite ö?rencileri ve/veya genel internet kullan?c?lar?.

Ya? Grubu: Ergenlik dönemi sonras? (**18 ya? ve üzeri**).

Popülasyon Detaylar?: Ölçek geli?tirme çal??mas? genellikle yüksekö?retim kurumlar?ndaki ö?renciler üzerinde yürütülmü?tür, bu da ölçe?in bu demografik grup için güçlü bir geçerli?e sahip oldu?unu dü?ündürmektedir.

Test Metodolojisi: Öz bildirimli bir ölçek olup, kat?l?mc?lar?n sanal dünyadaki risk senaryolar?na ili?kin ki?isel alg?lar?n? ve endi?elerini beyan etmeleri beklenir.

Anahtar Kelimeler

Siber Güvenlik, Sanal Ortamlar, Dijital Risk, Psikometrik Özellikler, Çevrimiçi Davran??, E?itim Psikolojisi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

Kurum E-posta Adresleri: Veysel Bilal Arslankara için: vbilalarslankara@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, **2018 y?l?nda** geli?tirilmi? ve yay?mlanm??t?r. Akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlar için genellikle yazarlarla ileti?ime geçilmesi önerilir. Ticari kullan?m veya geni? ölçekli uygulamalar için yazarlardan resmi izin al?nmas? gerekebilir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: sanal-dunya-risk-algisi-olcegi-sdrao-toad.pdf

Kaynaklar

Arslankara, V. B. ve Usta, E. (2018). Sanal Dünya Risk Alg?s? Ölçe?i (SDRAÖ)'nin geli?tirilmesi. *Bart?n Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi, 7*(1), 111-131. doi: 10.14686/buefad.356898

Sanal Dünya Risk Alg?s? Ölçe?i (SDRAÖ) Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri orijinal kaynakta aç?kça sa?lanmam??t?r. Bu nedenle, ölçek maddelerinin tam listesi ve puanlama yönergeleri için lütfen referans makaleye (Arslankara & Usta, 2018) ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geli?tirme çal??mas?na göre, ölçek toplamda 20 maddeden olu?makta olup, sanal dünya risk alg?s?n?n çe?itli boyutlar?n? ölçen çok faktörlü bir yap?ya sahiptir.

ARABPSYCHOLOGY.COM